

Potențialul competitiv al creșterii economice: linii directoare pentru o nouă politică industrială în România

Valentin Cojanu (coordonator)

Dragoș Pîslaru

Ileana-Pătru Stupariu

Cornelia Muraru-Ionel

Elena Botezatu

Institutul European din România
Studii de Strategie și Politici SPOS 2010

București

30 martie 2010

Fazele politicii industriale

- **Industrii / firme de importanță strategică (anii '60-'70)**
mașini-unelte, chimia, siderurgia (anii '60)
software, semiconductori, aeronautica (anii '70)
biotehnologia, servicii medicale, CIP (anii '80-prezent)
- **Mediul de afaceri deschis competiției (anii '80-'90)**
drepturi de proprietate, educație-inovare...
- **Geografie economică (anii 2000)**
aglomerări, economia regională, integrare

Concluzie: Agenda politicii industriale este de tip

- **inter-sectorial** (lanțuri de creare de valoare)
- **inter-instituțional** (păstrarea competiției deschise)
- **trans-teritorial** (aglomerări economice)

Concept și metodologie

- Set de 3 criterii: dinamica economică, funcționalitatea economică, rețea spațială
- Date statistice
SA, CAEN 4 cifre, NUTS 3/2, cartografiere

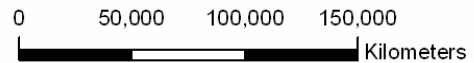
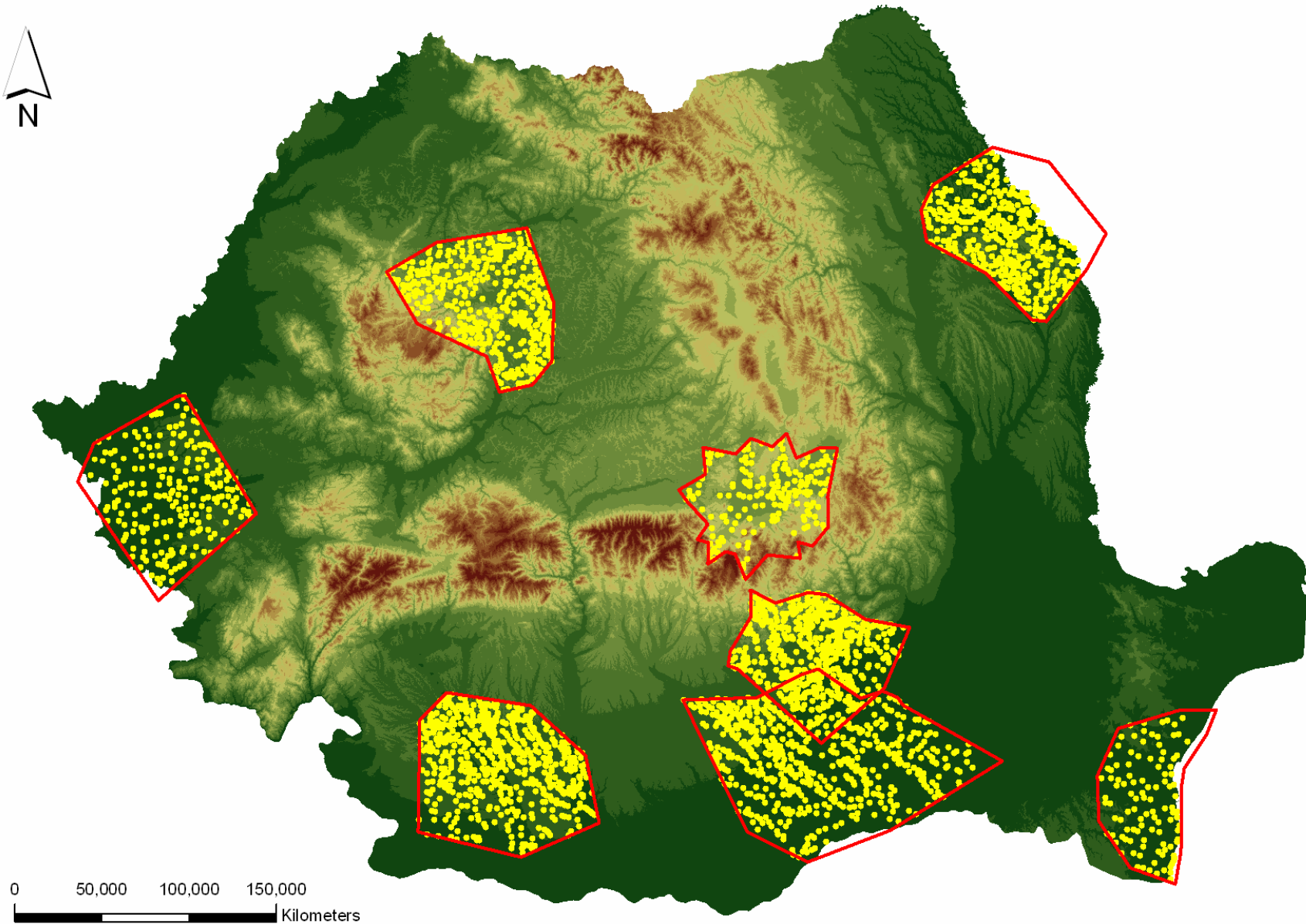
Perspectiva națională

Perspectiva sectorială

Perspectiva regională

Rezultate: **Perspectiva națională**

- Unitățile din rețeaua policentrică în raport de reprezentarea radială pe izocrona de 60'
 - 7 poli naționali de creștere
 - 13 poli de dezvoltare urbană
- **Indicele de Potențial Competitiv (IPC)**
 - PIB/loc.
 - Exporturi/pop. ocupată
 - Indice dezvoltare tehnologică

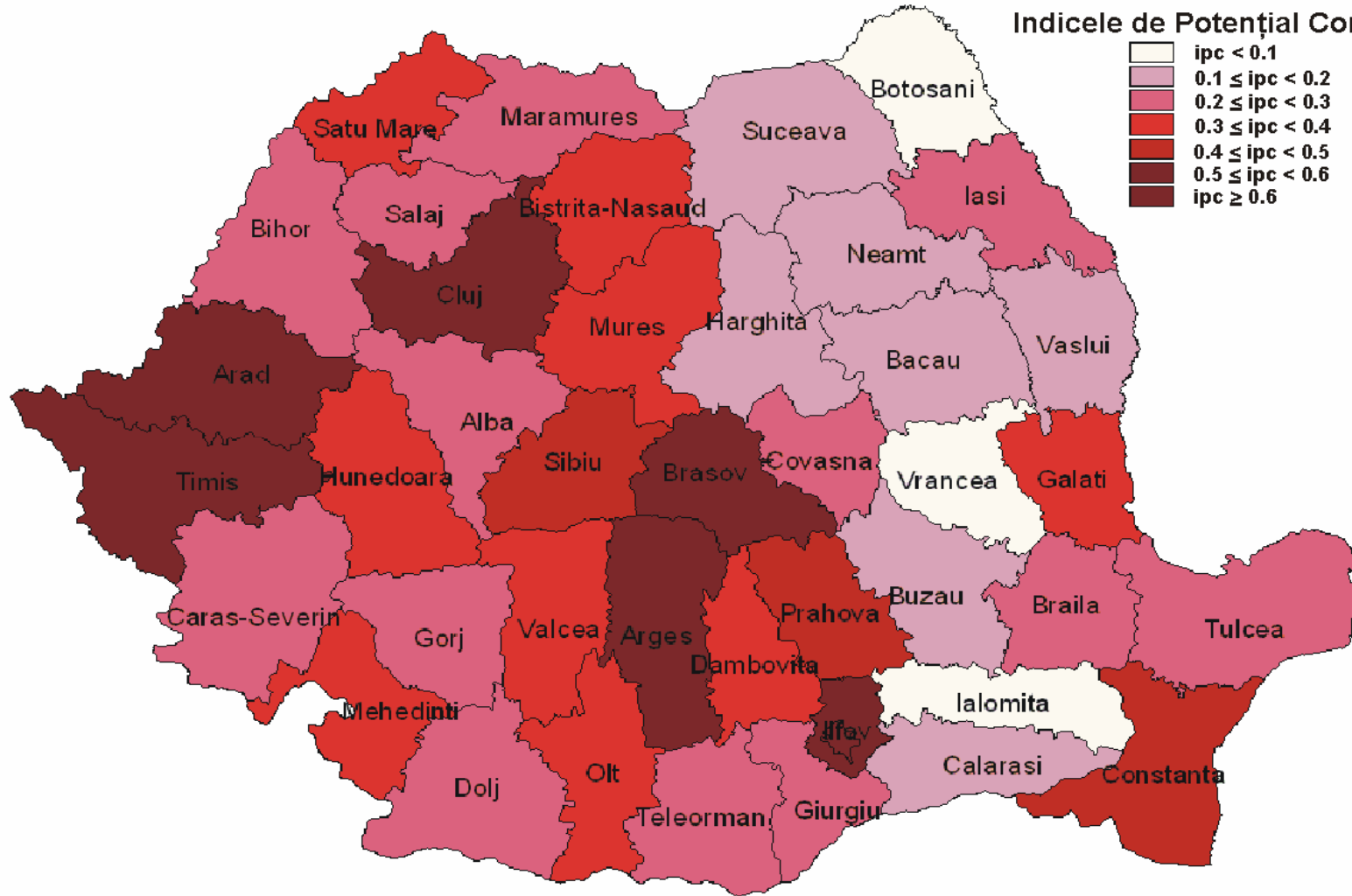

Aria de acoperire a polilor de creștere

No.	1. Pol de creștere	2. Suprafață (CA)	3. Număr de localități (NL)	4. Populație (P)	5. Densitatea populație (P/CA)
1.	Timisoara	6,627 km ²	218	826,904	125
2.	Cluj Napoca	5,554 km ²	410	714,735	129
3.	Iasi	6,309 km ²	384	743,636	118
4.	Brasov	4,638 km ²	174	748,048	161
5.	Craiova	7,414 km ²	575	911,273	123
6.	Constanta	4,109 km ²	110	643,424	157
7.	Bucuresti	11,314 km ²	649	2,972,600	263
8.	Ploiesti	5,371 km ²	558	1,119,576	208
	TOTAL	51,336 km² (21.5%)	2,959	8,536,658 (40%)	166

INDICELE DE POTENȚIAL COMPETITIV

Indicele de Potențial Competitiv

0 100km

Probleme de politică (1)

- Bacăul, pe locul 4 din punct de vedere al exporturilor de înaltă tehnologie se regăsește abia pe locul 34 din 42, din cauza ponderii mari a exporturilor de joasă tehnologie în totalul județului (aproape 70%) și a valorii scăzute a exporturilor/populație ocupată, de numai 1099 euro. ***De ce nu apar efecte de antrenare?***
- Primele cinci județe din clasament totalizează aproape 50% din totalul exporturilor, în timp ce 20 de județe nu dețin mai mult de un procent din total fiecare. ***Cum poate avea loc extinderea regională a potențialului de export?***

Probleme de politică (1) cont.

- Regiunea Sud-Muntenia prezintă mari disparități intra-regionale. **Care este acoperirea teritorială optimă a industriei din punct de vedere al funcționalității economice?**
- În funcție de volumul exporturilor/populație ocupată, județul Argeș se poziționează pe primul loc (10.925 euro), în timp ce municipiul București ocupă numai locul opt, cu 4.968 euro. **Care sunt vulnerabilitățile de performanță economică a marilor aglomerări urbane?**

Rezultate: **Perspectiva sectorială**

- **Ierarhia aglomerărilor**
În raport de o scară de evaluare care ia valori de la 0 (minim) la 3 (maxim) stele
- *Mărime (Indicele de mărime = M)*
- *Specializare (Indicele de specializare = S)*
- *Concentrare (Indicele de concentrare = C)*
- *Indicatori de performanță (Inovare, Export)*

Nr.	Domeniul aglomerării (denumire CAEN)	Judetul	Nr. angajați	Marimea (M)	Specializarea (S)	Concentrarea (C)
1	2410 Producția de metale feroase sub forme primare și de feroaliaje (OȚEL-GL)	Galati	11.051	43,99%	19,67	12,21%
2	3011 Construcția de nave și structuri plutitoare (NAVE-TL)	Tulcea	3.658	15,02%	20,51	12,34%
3	2910 Fabricarea autovehiculelor de transport rutier (AUTO-AG)	Arges	12.701	72,49%	25,23	10,92%
4	1520 Fabricarea încălțămintei (PANTOF-BH)	Bihor	13.794	25,94%	9,86	12,96%

Nr.	Acronim aglomerare	Inovare/ Tehnologie (I)	Export (E)	% total export national în domeniu	Productivitate aglom. (CA aglom. /nr. angajati aglom.)	Productivitate la nivel national (CA domeniu/ nr. angajati in domeniu)	% total Cifra Afaceri RO	Nr. firme
1	OȚEL-GL	medie-joasa	7,51	18,88%	324.902	<u>284.021</u>	50%	2
2	NAVE-TL	medie-joasa	4,46	4,98%	217.886	<u>180.295</u>	18%	21
3	AUTO-AG	medie-inalta	4,06	39,60%	708.996	<u>532.919</u>	96%	2
4	PANTOF-BH	joasa	9,01	26,78%	59.540	<u>54.503</u>	28%	202

Probleme de politică (2)

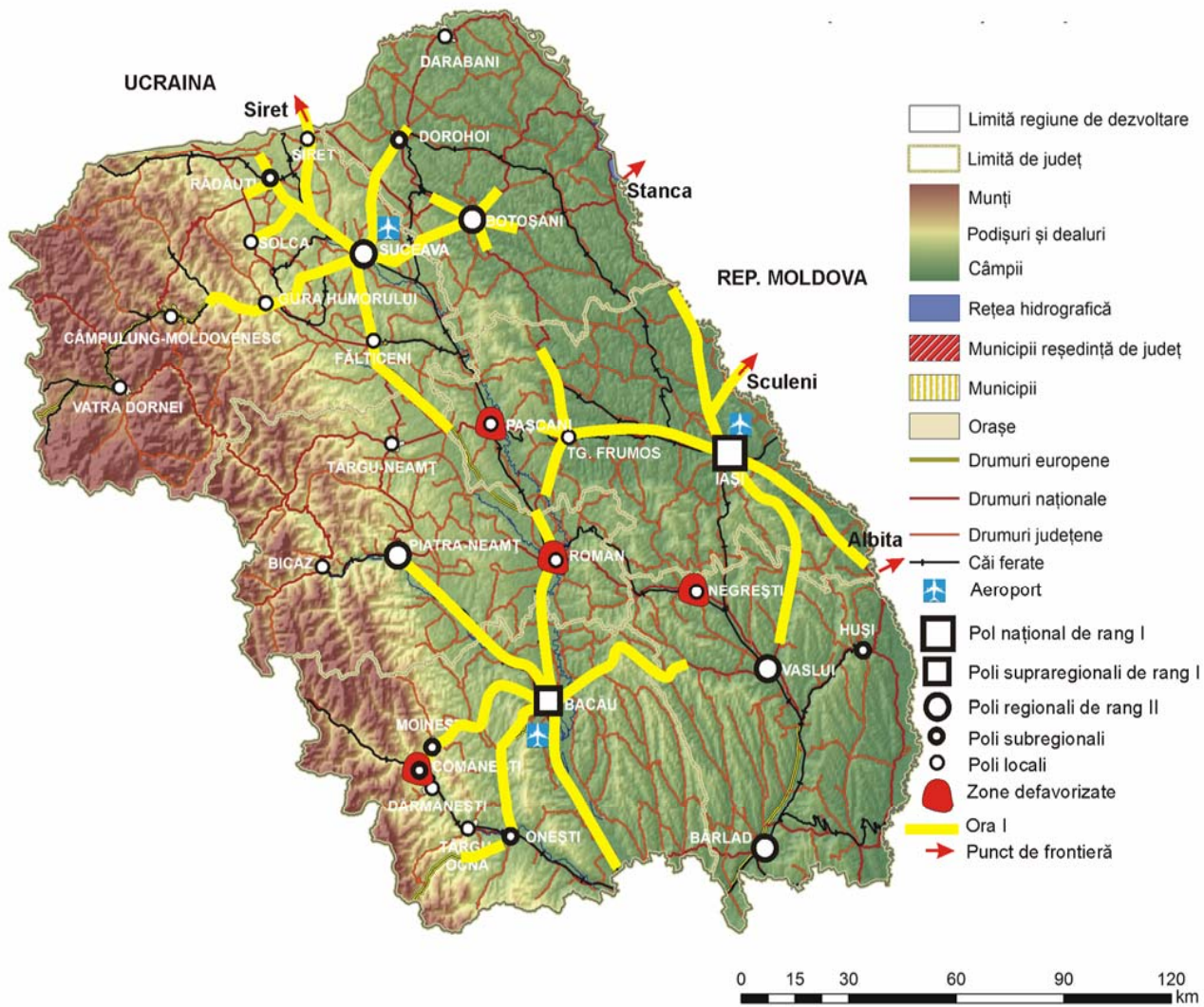
- **Analiza cantitativă confirmă utilitatea a patru tipuri de politici privind aglomerările:**
 - Susținerea grupărilor potențiale de 3*, **relevante la nivel european**
 - Sprijinirea rețelelor de aglomerări în domeniile **relevante la nivel național** (prin prezența în mai multe regiuni de dezvoltare)
 - Consolidarea de **aglomerări regionale**, prin cooperarea între aglomerările de 2* și 1* la nivel intra-regional
 - Conturarea de aglomerări competitive la **nivel județean/local**, prin dezvoltarea domeniilor cu 1* (sau 2* izolate)
- Există și **motivații ne-economice** ale încurajării aglomerărilor (de ex. de tip **social**, îndeosebi pentru cele intensive în muncă, deloc de neglijat în plan local/regional).

Rezultate: **Perspectiva regională**

- Regiunea de dezvoltare Nord – Est
dinamica și funcționalitate economică: un mediu de calitate, resurse naturale și resurse umane bine gestionate, activități economice diversificate
rețea spațială
- Aglomerările din industria textilă-confecții și agro-alimentară
productivitate
inovare
dinamică antreprenorială

Regiunea de dezvoltare	Domeniu CAEN	Aglomerări regionale
N-E	1610 Lemn 1413 Îmbrăcăminte	2x1*(BC, NT), 1x2*(SV) 1x1*(VS), 1x2*(BT)
S-E	1413 Îmbrăcăminte 3011 Construcții nave 5222 Servicii anexe transportului pe apă	3x1*(BR, BZ, TL), 1x2*(VR) 3x2*(BR, CT, GL) 2x2*(CT, GL)
Sud-Muntenia	1413 Îmbrăcăminte 2892 Fabricare utilaje construcții 2815 Angrenaje, cutii de viteză și transmisii auto 1013 Produse din carne 0111 Cereale	1x2*(CL), 2x1*(IL, TR) 2x2*(DB, PH) 2x2*(PH, TR) 1x2*(PH), 2x1*(AG, CL) 3x1*(CL, IL, TR)
S-V Oltenia	3020 Material rulant	2x2*(MH, OT)
Vest	2932 Piese și accesorii auto 2931 Echipamente electrice și electronice auto 1414 Lenjerie de corp	2x2*(TM, AR) 2x2*(TM, AR) 1x1*(TM), 1x2*(AR)
N-V	3109 Mobilă	2x1*(SM, SJ), 1x2*(MM)
Centru	1413 Îmbrăcăminte 2932 Piese și accesorii auto 2341 Ceramică 1610 Lemn	1x1*(HG), 1x2*(CV) 2x2*(BV, SB) 2x2*(AB, MS) 4x1*(AB, CV, HR, MS)

POLICENTRICITATE - Regiunea de dezvoltare de NE

Probleme de politică (3)

- Pentru cei trei poli de dezvoltare urbană (Iași, Bacău, Suceava), din regiunea analizată, parcurgerea distanței de 1 h *nu* indică accesul către puncte nodale importante. ***Prin ce intervenții se poate îmbunătăți gradul de accesibilitatea în teritoriu?***
- Conectivitatea deficitară și dificilă din toate localitățile la cele trei aeroporturi, Iași, Bacău, Suceava (> 4 ore) și accesibilitatea zilnică către marile orașe (timp de la 1 oră la peste 4 ore) datorată infrastructurii precare face ca principala cauză a imposibilității conturării mai clare a unei rețele policentrice să fie și accesibilitatea redusă la marile fluxuri economice, situație ce se reflectă în lipsa de atractivitate pentru investitorii străini. ***Care sunt prioritățile de funcționalitate economică a principalelor zone de activitate economică?***

Probleme de politică (3) cont.

- Cea mai mare "pată albă" a rețelei de tip coridoare europene este formată în partea nordică a României, cuprinzând o mare parte din Regiunea de dezvoltare N-E. ***Care sunt resursele de consolidare a cooperării transnaționale?***
- Diferențierea pe județele regiunii confirmă că valorile desprinse din analiza resurselor naturale și umane (de exemplu județele Suceava și Botoșani au cele mai mari valori la gradul de ruralitate și de transformare a mediului) se regăsesc și în gradul de valorificare economică. ***Cum se poate reconsidera și utiliza capitalul teritorial ca resursă în scop economic, ecologic, recreativ și social?***

Linii directoare

- Recomandările de politică sunt rezultatul unui **proces interdisciplinar de evaluare a potențialului competitiv** în funcție de particularitățile teritoriale ale activităților/sectoarelor economice
- Set de **grupuri de lucru** pe teme orizontale, sectoriale și teritoriale
- Ajustarea intervențiilor de politică publică la o **scară/arie de intervenție variabilă din punct de vedere geografic**

Linii directoare (de bază)

- Elaborarea unui plan de acțiune aferent politicii naționale în domeniul **consolidării competitivității aglomerărilor industriale**
- Elaborarea unui plan de acțiune (referitor la nevoile) de **finanțare a grupurilor de industrii**
- Creșterea rolului complementar jucat de măsurile de **intervenții private și ale comunității** în dezvoltarea capacității de programare